

Rodin, Bourdelle i Clarà a Lausanne

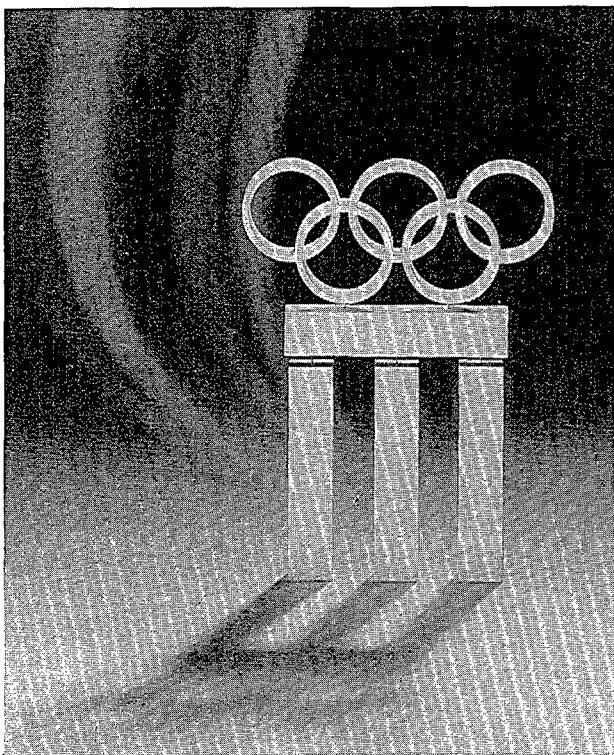
Rodin, Bourdelle y Clarà en Lausanne

R. Badius i Juli

Quan apareixi aquest article, el President Samaranch haurà presentat al món una de les seves més importants i estimades iniciatives: el **Museu Olímpic**.

Figura 1. Logotip del Museu Olímpic.
Figura 1. Logotipo del Museo Olímpico.

Cuando aparezca este artículo, el Presidente Samaranch habrá presentado al mundo una de sus más importantes y queridas iniciativas: el **Museo Olímpico de Lausanne**. Éste está destinado a demostrar y perpetuar la más genuina tradición olímpica, la que une arte, cultura y deporte. El Museo Olímpico, situado a la orilla del lago Lemán frente los Alpes, acogerá junto a los símbolos del Olimpismo, a testimonios del deporte y a colecciones artísticas antiguas y contemporáneas, la historia comparada del Movimiento Olímpico, que el visitante podrá vivir y revivir gracias a una avanzada tecnología de vídeo y ordenador. Será el producto de una concepción museística moderna, esencialmente didáctica y dinámica y al mismo tiempo un espacio de recreo, de encuentro y de convivencia, todo inspirado por el espíritu del Olimpismo. Estas ideas se simbolizan en un sintético logotipo, en el cual los anillos olímpicos se apoyan sobre tres columnas que evocan la fachada de un templo griego, recordando el origen de los Juegos y a la vez el grafismo de la letra M, signo internacional de los museos.

Desde que en el año 1982 se inauguró el Museo provisional, el CIO ha realizado una inteligente y selectiva política de adquisición de obras de arte que, junto con las muchas que le han sido ofrecidas por diferentes instituciones mundiales, le han proporcionado un extraordinario patrimonio artístico. Entre este conjunto de arte pensamos tendrán carácter emblemático del Museo dos esculturas: el **Atleta** de Rodin y el **Heracles Arquero** de Bourdelle. Son dos obras que, dejando a parte su calidad

pic de Lausanne. Aquest està destinat a demostrar i perpetuar la més genuïna tradició olímpica, la que conjumina art, cultura i esport. El Museu Olímpic, situat a la vora del llac Lemán enfront dels Alps, acollirà al costat dels símbols de l'Olimpisme, de testimonis de l'esport i de col·leccions artístiques, antigues i contemporànies, la història comparada del Moviment Olímpic, que el visitant podrà viure i reviuir gràcies a una tecnologia avançada de vídeo i ordinador. Serà el producte d'una concepció museística moderna, essencialment didàctica i dinàmica i alhora un espai d'esbarjo, de trobada i de convivència, tot inspirat per l'esperit de l'Olimpisme. Aquestes idees es simbolitzen en un sintètic logotip, en el qual els anells olímpics es recolzen sobre tres columnes que evocuen la façana d'un temple grec, recordant l'origen dels Jocs i alhora estilitzen el grafisme de la lletra M, signe internacional dels museus.

Des de que l'any 1982 s'inaugurà el Museu provisional, el CIO ha realitzat una intel·ligent i selectiva política d'adquisició d'obres d'art que, junt amb les moltes que li han estat ofertes per diferents institucions d'arreu, li han proporcionat un extraordinari patrimoni artístic. Entre aquest conjunt d'art podem tindrà caràcter emblemàtic del Museu dues escultures: **l'Atleta** de Rodin i **l'Hèracles**

Figura 2. "L'Atleta", August Rodin.
Figura 2. "El Atleta", August Rodin.

Figura 3. "Hèracles Arquero", Emile-Antoine Bourdelle.
Figura 3. "Heracles Arquero", Emile-Antoine Bourdelle.

estètica, pròpia de la reconeguda valia artística de sus autores, poseen un curiós anecdotari en relació con los personajes que sirvieron de modelo.

August Rodin (París, 1840-Meudon, 1917) modeló **el Atleta** (bronze de 40 cm de altura) durante el año 1901. El modelo fue Samuel Stockton White III, un joven norteamericano de Pennsylvania que destacaba por sus notables cualidades anatómicas. Habiendo ingresado en el Cambridge College de Inglaterra, ganó la medalla Sandow destinada a premiar el hombre más fuerte y más perfectamente desarrollado del Reino Unido. En ocasión de un viaje a París se ofreció a Rodin que, admirando su físico lo aceptó como modelo, naciendo de esta manera **el Atleta**, también llamado **el Atleta Americano**, de acuerdo con el origen de Mr. Samuel White. La escultura produce una impresión de potencia distendida, que contrasta con las actitudes tensas de otras obras masculinas de Rodin. El hecho ha sido interpretado como un cambio en la estética del artista, aunque también puede pensarse que, a un modelo profesional le es difícil o imposible adoptar la posición relajada e indiferente que,

Figura 4. "L'Atleta", Josep Clarà.
 Figura 4. "L'Atleta", Josep Clarà.

Arquer de Bourdelle. Són dues obres que, deixant a part la seva qualitat estètica, pròpia de la reconeguda vàlua artística dels seus autors, posseeixen un curiós anecdotari en relació amb els personatges que serviren de model.

August Rodin (París, 1840-Meudon, 1917) modelà l'**Atleta** (bronze de 40 cm d'alçada) durant l'any 1901. El model fou Samuel Stockton White III, un jove nordamericà de Pennsylvania que destacava per les seves notables qualitats anatòmiques. Havent ingressat en el Cambridge College d'Anglaterra, guanyà la medalla Sandow destinada a premiar l'home més fort i més perfectament desenvolupat del Regne Unit. En ocasió d'un viatge a París s'oferí a Rodin que, admirant el seu físic l'acceptà com a model, nasquent d'aquesta manera l'**Atleta**, també anomenat **Atleta Americà**, atinent a l'origen de Mr. Samuel White. La escultura produeix una impressió de potència distesa, que contrasta amb les actituds tenses d'altres obres masculines de Rodin. El fet s'ha interpretat com un canvi en l'estètica de l'artista, encara que també pot pensar-se que, a un model professional li és difícil o impossible adoptar la posició relaxada i indiferente que, tan fàcilment pot trobar l'esportis-

tan fàcilment puede encontrar el deportista, acostumbrado a concentrarse antes de realizar un esfuerzo. El año 1904, Samuel White volvió a posar para Rodin en una nueva versión del **Atleta**, en la cual la cabeza está girada hacia la izquierda. Posteriormente Mr White impulsó la creación de un Museo Rodin en Philadelphia que contiene una colección muy importante de obras, entre las cuales se encuentran las dos versiones del **Atleta Americano**.

De todas las esculturas de Emile-Antoine Bourdelle (Moutauban, 1861-Le Vésonet, 1929), **Heracles Arquero** es la más célebre y la que le proporcionó el año 1910 su primer triunfo. Bourdelle modeló esta obra en 1909, en grandes dimensiones, realizando después numerosas versiones y estudios de diferentes tamaños. El ejemplar en bronce del Museo Olímpico, fue fundido en 1921 y su altura con zócalo es de 71,5 cm. Para los estudios del **Heracles Arquero**, posó un comandante de coraceros que era un extraordinario atleta, llamado Doyen Parigot, militar que murió en la batalla de Verdún. Durante la

Figura 5. Isadora Duncan per Emile-Antoine Bourdelle.
 Figura 5. Isadora Duncan por Emile-Antoine Bourdelle.

ta, acostumat a concentrar-se abans de realitzar un esforç. L'any 1904, Samuel White tornà a servir de model a Rodin en una nova versió de l'Atleta, en la qual el cap està girat cap a l'esquerra. Posteriorment Mr. White impulsà la creació d'un Museu Rodin a Philadelphia, el qual poseeix una col·lecció molt important d'obres, entre les quals si troben les dues versions de **l'Atleta Americà**.

De totes les escultures d'Emile-Antoine Bourdelle (Montauban, 1861-Le Vésinet, 1929), **l'Hèracles Arquer** és la més cèlebre i la que li proporcionà l'any 1910 el primer triomf. Bourdelle moldejà aquesta obra en 1909, en grans dimensions, realitzant després nombroses versions i estudis en diferents grandàries. L'exemplar en bronze del Museu Olímpic, va ser fos en 1921 i la seva alçada amb sòcol és de 71,5 cm. Pels estudis de **l'Hèracles Arquer**, serví de model un comandant de cuirassers que era un extraordinari atleta, anomenat Doyen Parigot, militar que morí a la batalla de Verdun. Durant la realització de l'obra estava repenjat sobre un mànec d'escombra a guisa d'arc, equilibri difícil que únicament podia mantenir uns pocs minuts, que anotava puntualment. Quan l'obra va estar acabada sumà els temps, comprovant havia posat nou hores. Mentres Bourdelle realitzava l'obra, la gran preocupació del comandant Doyen Parigot era evitar qualsevol semblança entre el seu rostre i el d'Hèracles, perquè al ser militar de carrera no volia ser reconegut, tement l'escàndol que podia provocar la seva nuesa públicament exhibida. **L'Hèracles Arquer** exalta la força i la voluntat de l'home; és la imatge perfecta d'un arquer en actitud de tibar l'arc, en la qual participen totes les estructures anatòmiques del cos. És a la vegada la representació de l'heroi mitològic i la figura d'un concentrat tirador d'arc participant en un important campionat esportiu.

Rodin i Bourdelle modelaren les comentades escultures en posicions estàtiques, encara que ben diferents; l'Atleta en actitud relaxada i l'Hèracles en actitud de màxima tensió. És evident que cap dels dos artistes coneixia aleshores la dinàmica esportiva, malgrat tenien màxim interès pel ritme i el moviment del cos humà. Aquest interès és manifestà de manera entusiasta, quan conegueren les dances clàssiques de la ballarina nordamericana Isadora Duncan que havia debutat a París l'any 1903. L'entusiasme el compartien amb el jove escultor català Josep Clarà (Olot, 1878-Barcelona, 1958), que també té una obra, **l'Atleta**, situada enfront de l'entrada de la seu del CIO a Lausanne. Tots tres realitzaren centenars d'apunts mentre la Duncan ballava, els quals han perpetuat hi han permès que avui coneguem i poguem valorar, les característiques coreogràfiques dels seus balls. L'any 1913, la genial Isadora organitzà a Berlin una exposició amb els dibuixos dels tres artistes.

Sens dubte, si Rodin, Bourdelle i Clarà haguessin pogut observar el moviment i el ritme, alguns

Figura 6. Isadora Duncan per Josep Clarà.
Figura 6. Isadora Duncan per Josep Clarà.

realización de la obra estaba apoyado sobre un mango de escoba a guisa de arco, equilibrio difícil que únicamente podía mantener unos minutos, que anotaba puntualmente. Cuando la obra estuvo terminada sumó los tiempos, comprobando había posado nueve horas. Mientras Bourdelle realizaba la obra, la mayor preocupación del comandante Doyen Parigot era evitar cualquier parecido entre su rostro y el de Heracles, porque al ser militar de carrera no quería ser reconocido, temiendo el escándolo que podía causar su desnudez públicamente exhibida. **El Heracles Arquero** exalta la fuerza y la voluntad del hombre; es la imagen perfecta de un arquer en actitud de tensar el arco, en la cual participan todas las estructuras anatómicas. Es a la vez la representación del héroe mitológico y la figura de un concentrado tirador de arco participante en un importante campeonato deportivo.

cops frenètic, de l'esport modern s'haurien inspirat en ell i aquesta inspiració es reflectiria genialment en la seva obra. De tant en tant es bo elucubrar i somniar.

Rodin y Bourdelle crearon las esculturas que hemos comentado en posiciones estáticas, aunque bien diferentes; el *Atleta* en actitud relajada y el *Heracles* en actitud de máxima tensión. Es evidente que ninguno de los dos artistas conocía entonces la dinámica deportiva, aunque ambos tenían máximo interés por el ritmo y el movimiento del cuerpo humano. Este interés se manifestó de manera entusiasta, cuando conocieron las danzas clásicas de la bailarina norteamericana Isadora Duncan, que había debutado en París el año 1903. Compartían el entusiasmo con el joven escultor catalán Josep Clarà (Olot, 1878-Barcelona, 1958), que también tiene una obra, **el *Atleta***, situada frente a la entrada de la sede del CIO en Lausanne. Los tres realizaron centenares de apuntes mientras la Duncan bailaba, los cuáles han perpetuado y han permitido que hoy conozcamos y podamos valorar las características coreográficas de sus bailes. El año 1913, la genial Isadora organizó en Berlín una exposición con los dibujos de los tres artistas.

Sin duda, si Rodin, Bourdelle y Clarà hubiesen podido observar el movimiento y el ritmo, a veces frenético, del deporte moderno, se habrían inspirado en él y esta inspiración se reflejaría genialmente en su obra. De tanto en tanto es bueno elucubrar y soñar.

